

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

CARITAS
Schweiz
Suisse
Svizzera
Svizra

Projekat razvoja tržišne poljoprivrede II (FARMA II)

Program pomoći američkog i švedskog naroda

Perspektive poljoprivrede u Federaciji BiH

Pejo Janjić, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva

Konferencija savjetodavaca u poljoprivredno-prehrambenom sektoru

30. 11. 2017. godine, Hotel „Hills“, Ilidža - Sarajevo

Federalno ministarstvo poljoprivrede,
vodoprivrede i šumarstva

GOVERNMENT
OF LIECHTENSTEIN

Leopold Bachmann Stiftung

Uloga poljoprivrede u ekonomiji BiH

Bruto dodana vrijednost i zaposlenost u poljoprivredi u 2015. godini

Teritorij	BDV od poljoprivrede (% od ukupnog BDV)	Uposlenost u poljoprivredi (% od ukupne uposlenosti)
Albanija	21,6	44,7
Bosna i Hercegovina	7,6	17,9
Makedonija	11,4	17,9
Srbija	8,2	19,5

Izvor: JRC TECHNICAL REPORTS „Praćenje razvojnih trendova poljoprivredne politike u zemljama Zapadnog Balkana”, Europska unija 2017., strana 8,

Osnovni ekonomski parametri za BiH

BDP, UVOZ I IZVOZ U BiH U 2015. GODINI

(milijuna KM)

	Ukupno	Poljoprivreda (Glave 1-24 SCT)	Udio poljoprivrede (%)
BDP	27.259		
Uvoz	15.402	2.847	18,49
Izvoz	9.216	840	9,11

- Ukupna pokrivenost uvoza izvozom je **oko 60%**, a

- pokrivenost uvoza **poljoprivrednih proizvoda** izvozom je **manja od 30%**

Poljoprivreda u BiH – poljoprivredna gospodarstva

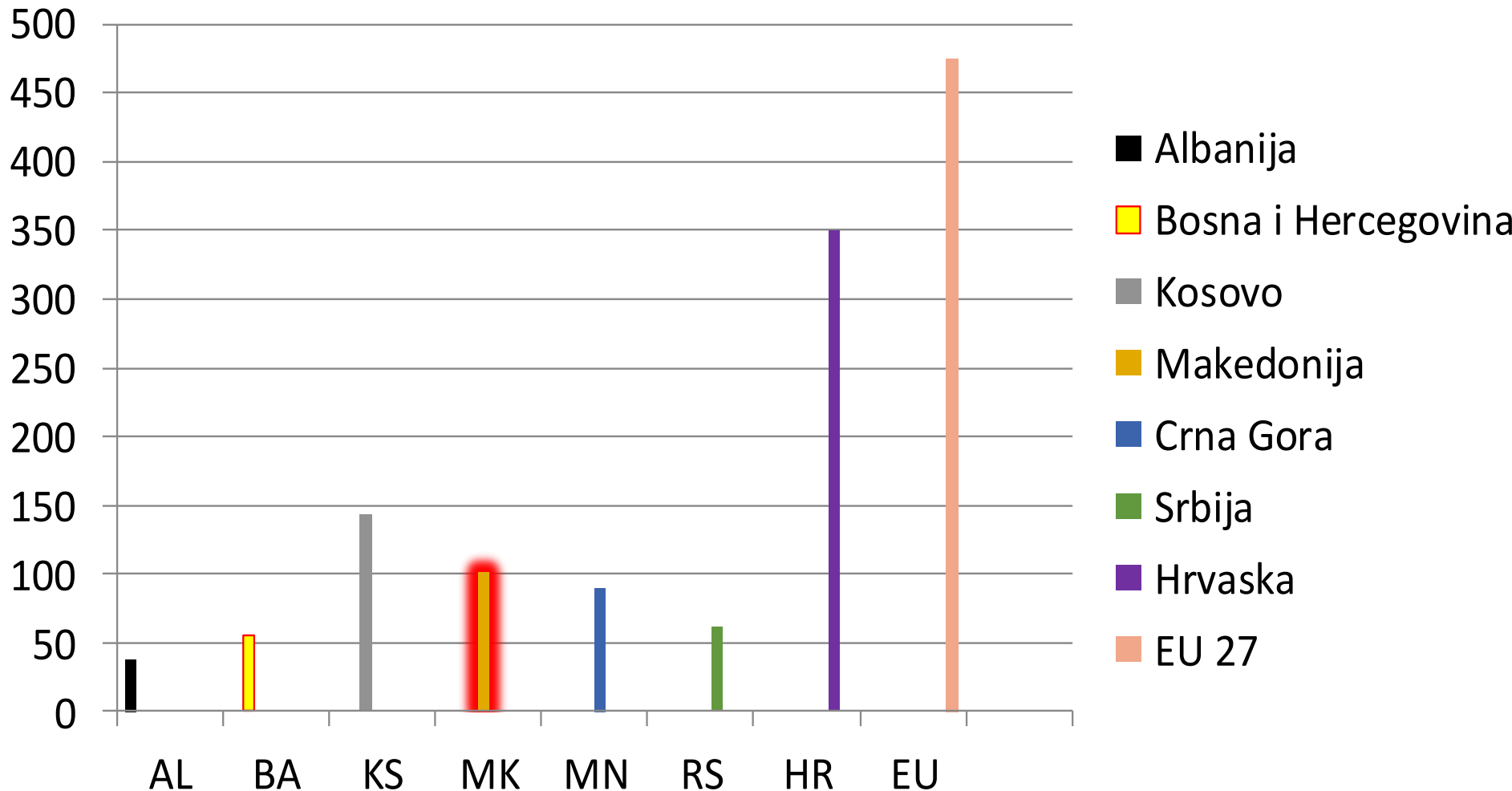
Teritorij	Ukupan broj domaćinstava	%	Poljoprivredna domaćinstva	%	PD koja prodaju na tržištu	%
BiH	1.155.736	100	363.394	100	56.609	100
F BiH	715.739	61,93	217.061	59,74	30.089	53,15
RS	413.226	35,75	141.629	38,97	25.395	44,86
BD	26.771	2,32	4.704	1,29	1.125	1,99

Udio domaćinstava **koja obavljaju poljoprivrednu aktivnost** u odnosu na ukupni broj domaćinstava:

- ▶ u Federaciji BiH je **30,31 %**,
- ▶ U RS-u je **34,27 %**,
- ▶ U Brčko Distriktu (BD) je **17,57 %**

Međunarodno okruženje

PRORAČUNSKA IZDVAJANJA PO HEKTARU OBRADIVE POVRŠINE U ZEMLJAMA
JUGOISTOČNE EUROPE I EU (2015. godina)

Međunarodno okruženje

(Sredstava iz EU fonda za ruralni razvoj)

Za vanjske operacije EU u razdoblju 2014-2020 raspolaže **sa oko 70 milijardi €**, od čega je:

- ▶ U okviru **IPA II** raspoloživo **14,1 milijardu €**,
 - ▶ Za ilustraciju, Hrvatska je u okviru IPA I imala na raspolaganju **910,2 milijuna €**, a u okviru **IPARD-a 184,4 milijuna €**.
- ▶ Delegacija EK je najavila da bi **BiH** u okviru IPA II za poljoprivredu mogla dobiti do **30 milijuna € u 2018. godini**.
- ▶ Slični iznosi bili bi na raspolaganju i **u 2019. i 2020. godini**,
- ▶ Ako ne uspostavimo **IPARD II** operativne strukture do 2020. godine (uspostava traje oko tri godine) **izgubit ćemo i dodatnih 75 do 90 milijuna €** za IPARD III u razdoblju 2021.-2023. godina.

Kako bi ostvarili pristup EU sredstvima, BiH treba:

1. Donijeti Strateški plan ruralnog razvoja na razini BiH do 31. 12. 2017. godine.
2. Uspostaviti IPARD strukturu (agencija za plaćanje i upravljačko tijelo)

Naslijeđeno stanje na početku mandata

Travanj/April 2015 – zatečeno vrlo teško stanje!!!

DUGOVANJA PO MODELIMA NOVČANE POTPORE (u KM)

MODEL	Naslijeđeno iz 2014.	Izmireno u 2015.	Nastalo u 2015.	Izmireno u 2016.	Ukupan dug za model (u KM)
Poticaj proizvodnji	25.126.870	7.485.459	4.670.270	8.987.738	13.323.943
Ruralni razvoj	11.139.616*				11.139.616*
Ostale vrste podrški (komisija)	613.882				613.882
Unos u trezor iz 2014.	11.456.888			5.655.545	5.780.404**
UKUPNO	48.337.256				30.856.945

*Potencijalna obveza za 420 neobrađenih predmeta potpore za ruralni razvoj iz 2012. godine

** Unos u Trezor iz 2014. godine (neisplaćeni dio)	5.780.404 KM
Za poništiti	3.076.376 KM
Za korigirati i isplatiti	969.362 KM
Nema konačnog stava FUZIP-a	870.947 KM

Novčane podrške u poljoprivredi - FEDERACIJA

Odobrene podrške u 2015. godini	IZNOS (KM)	UČEŠĆE (%)
Biljna proizvodnja	10.339.205,97	15,87
Animalna proizvodnja	53.133.947,44	81,55
Ruralni razvoj	0,00	0,00
Ostale novčane podrške	1.582.708,20	2,43
Ponovljeni postupci po žalbama i sudskim presudama	95.312,00	0,15
UKUPNO	65.151.173,61	100,00

Novčane podrške u poljoprivredi - KANTONI

KANTON/ŽUPANIJA	IZNOS PODRŠKE za 2015. godinu (u milijunima KM)
UNSKO SANSKI	3,56
SARAJEVSKI	3,25
TUZLANSKI	2,83
ZENIČKO-DOBOJSKI	1,81
POSAVSKI	1,33
KANTON 10 (LIVNO)	0,92
ZAPADNO-HERCEGOVAČKI	0,87
BOSANSKO PODRINJSKI	0,35
SREDNJE-BOSANSKI	0,31
HERCEGOVAČKO NERETVANSKI	0,05
UKUPNO	15,28

Kantoni su prije nastanka krize izdvajali **preko 20 milijuna** KM godišnje.

Strategija preokreta, osnova modela

► Poljoprivredna politika podijeljena je u tri stuba (grupe mjera) sukladno EU modelu:

I STUB - Tržišno-cjenovna politika i direktna plaćanja

- Tržišne intervencije,
- Direktna plaćanja u proizvodnji (grlo i hektar).

II STUB – Ruralni razvoj – (mjere fokusirane na rast konkurentnosti)

- **Ulaganja u infrastrukturu, opremu i mehanizaciju na PG,**
- **Ulaganje u infrastrukturu i opremu za preradu i marketing PP,**
- Agro-okolišne mjere (organska proizvodnja ublažavanje klimatskih promjena, zaštita okoliša),
- **Diverzifikacija aktivnosti na PG i razvoj poduzetništva,**
- **Podrška LEADER pristupu,**

III STUB – Opće usluge u poljoprivredi

- Istraživanje i razvoj, savjetodavne usluge, uzgojno selekcijski rad, osiguranje proizvodnje i poljoprivrednika, zaštita zdravlja bilja i životinja, ...

Strategija preokreta - Proračun/Budžet

STRUKTURA PRORAČUNA/BUDŽETA ZA POLJOPRIVREDU

(u milijunima KM)

	2015	2016	2017	2018	2019
I STUB – Tržišno-cjenovna politika	62,3	61,8	54,0	55,5	57,2
II STUB - Ruralni razvoj	0	9	17	20	24
Kredit	0	21	33	39	46
III STUB - Opće usluge	6	7	9,5	10,5	11,5
UKUPNO	68,3	98,8	113,5	125,0	138,7

ZAKLJUCCI

1. Poljoprivreda ima **vrlo važno mjesto u okviru ekonomije** Federacije BiH (BDP, zaposlenost, održivost života na ruralnom prostoru);
2. BiH je **vrlo otvoreno tržište**, zbog čega je **neophodna sustavna državna podrška** za opstanak i strukturnu transformaciju poljoprivrede, a **u skladu sa postojećim strateškim okvirom**,
3. Vlada Federacije BiH treba **urgentno tražiti donošenje strateškog plana RR na razini BiH** i uspostavu IPARD strukture u BiH, radi korištenja sredstava IPA i EU fonda za ruralni razvoj;
4. Vlada treba **što prije sanirati dug poljoprivrednicima** iz prethodnog mandata;
5. **Strateški preokret** u vođenju politike zahtijeva:
 - a) Sustav direktnih plaćanja **prevesti u podršku po grlu i hektaru**, (pojednostavljenje)
 - b) Započeti **provođenje mjera iz drugog stuba (kao što je to u IFAD Projektima)**,
 - i. Uvrstiti Program ruralnog razvoja u PJI Federacije BiH 2018-2020, **(već urađeno)**
 - ii. **Usvojiti** Program ruralnog razvoja na Parlamentu i **odmah krenuti sa njegovom implementacijom, (započeta realizacija)**
 - iii. Osigurati **partnerski odnos sa bankarskim sektorom u BiH** za otvaranje kreditnih linija za financiranje investicijskih projekata u poljoprivredi, **(započeta realizacija)**
 - iv. **Podržati realizaciju domaćih i stranih projekata** od strateške važnosti za razvoj poljoprivrede, a osobito onih koji su u skladu sa Strategijom povećanja konkurentnosti i privlačenja ulaganja,
 - v. Uključiti PSS u pripremu investicijskih projekata,
 - vi. **Donijeti novu zakonsku regulativu** kako bi stvorili odgovarajući zakonski okvir za provođenje mjera zacrtanih strateškim dokumentima, **(započeta realizacija)**
 - c) **Povećati razinu općih usluga u poljoprivredi** kao preduvjeta za razvoj i izlazak domaće robe na inozemna tržišta.
 - ▶ Osposobiti FMPVŠ da svojim kapacitetima **pruži kvalitetnu uslugu poljoprivrednom sektoru**,